

10
IN NOMINE JESU!
DISPUTATIO THEOLOGICA XXIX.
DE

MORTE, RE-
SURRECTIONE MOR-
TUORVM ET EXTREMO
JVDICIO,
Dei O. M. Auxilio,

In Regiâ Academiâ Aboënsi publicè examinanda,

PRÆSIDE
ENEVALDO SVENONIO,

Q.G.Al.S.S. Theol. Doct. & Prof. Publico,

RESPONDENTE
PETRO JOHANNIS BRUNNERO,
Oe L A N D O,

Die 27. April. A. G. 1664 In Audit. Max.
horis ab 8. matutinis,

A B O Æ,

Impressa à PETRO HANSONIO Acad. Typ.

Admodum Reverendo & Praclarissimo Domino,
D. M. HENNINGO Schütte /

Inclytæ Diœcesios Calmariensis Superintenden-
denti gravissimo, civitatis etiam & Dœderbyensis
Ecclesiæ Pastori dignissimo, Patrono suo Ma-
gno & Promotori omni in vitâ piè colendo.

E T

Plurimum Reverendis atque Clarissimis Dominis ac viris,
Dns. Archipræposito, Præpositis, Consistorii ADSESSORI-
BUS, ac Collegii, quod Calmarix est, LECTORIBVS,
singulis promotoribus & fautoribus certissimis piâ
animi observantiâ venerandis,

NEC NON

Reverendis & singulari eruditione præstantissimis viris,
Dn. MAGNO BÈCCHIO in Fortslunda pastori vigilantis-
simo, fautori optimo, | Dn. GEORGIO BRVN-
NERO in Ålbem pastori fide-
lisimo, fratri suo charissimo, &
ob beneficia plus quam fraterna,
singulari honore sempèr profe-
sequendo.
Dn. OLAO MORÆO in Scholæ Schyttianæ, quæ in Ålbem
est, moderatori diligentissimo,
amico & fautori honorando, | Dn. ANDREÆ GARDINO
in Mønsteråås verbi divini como-
ministro asiduo, amico suo ju-
giter amando.
Salutem.

Vobis, *Admodum Reverende, præclarissimi & præstantissimi Domini ac Viri, ut
conatus meos probari posse semper optavi; sic qui hucusque esse potuerunt. & quo speci-
mine declarare eosdem potui, in præfensi insinuos volo. Vestrum est, quod spe firma
mibi promisto, voluntatem simplicem consulere boni; & ad meliora pro viribus tendentem
benignè jurare. Valere.*

Admodum Reverendi
Clarissimorum &
Ornatissimorum Nominum vest.

Pius, obsequens & promptus cultor

PETRUS JOH. BRUNNERUS.

COLLEGIUM THEOLOGICUM
DISPUTATIO SYNOPTICA XXIX.

De

MORTE, RESURRECTIONE
MORTUORUM ET EXTRE-
MO JUDICIO.

PRÆSIDE

ENEVALDO SVEN. Q. G. Al. S. S. Th. D.

& Professore Publico.

Respond. PETRO JOHANNIS BRUNNERO, Oelando.
Examinanda Aboæ, in Audit. Max. ad diem 27. April. A. g. 1664.

THESES. I.

DE cruce & precibus disputabatur proximè :
quia verò crux & morbi sint prodromi Mortis; pre-
cibus autem maximè opus in agone sit, exemplo S. Ste-
phani, Act. 7: 59, & ipsius Salvatoris, Luc. 23: 46; commo-
dè in hunc locum succedit articulus de Morte, & post
eam certo certius secuturâ Resurrectione mortuorum.

II. Mors in Scripturâ S. usurpatur vel *improprie* ;
idque *μεταφορικῶς*, vel pro adversitatibus varijs,
Exod. 10: 17. 1. Cor. 15: 32. vel pro morte *spirituali*, quæ re-
spectu *fidelium* est triplex, α. Peccati, Rom. 7: 4. β. Legis,
Gal. 2: 19. γ. Mundi, Gal. 6: 14. à parte *infidelium* de-
scribitur, Eph. 2: 4. 1. Tim. 5: 6. Apoc. 3: 1. vel pro mor-
te *Æternâ*, quæ vocatur mors secunda, Apoc. 2: 11. c.
21: 8. Vel *proprie*, & sic definiri potest :

III. Mors est Dissolutio unionis naturalis, quâ anima à cor-
pore humano separatur, Phil. 1: 23. Gen. 35: 18. Ion. 4: 3. Matth.
2: 20. c. 20: 28. Mar. 8: 35. Job. 10: 15. &c. Cujus breviter
observa causam, objectum & solatium.

IV. 1. Causa primaria est peccatum, Gen. 2: 17. Rom.
5: 12. c. 6: 23. Ergò nugatorium est dogma Photiniano-

rum, distinguuntur inter *mortem* ipsam & *moriendi necessitatem*, quasi hæc solum foret effectum comminationis illius: *Quocunq; die comederis de ligno scientiæ boni & mali, morte Morieris*; Et non illa?

V. II. *Objectum*, seu *Morti obnoxij* sunt omnes omninò homines, quia omnes, solo Christo exempto, sunt peccatores, Rom. 5:12. Conf. Ebr. 9:27. Ab hæc tamen lege excipiuntur Henoch & Helias, qui vivi in cœlum translati, Gen. 5:24. 2. Reg. 2:11. Dein quos dies novissimus deprehenderit vivos, qui per medias ardentis hujus universi flammæ, rapiuntur in occursum Domino, & immutabuntur, sed tamen aliquod morti *ἀνάλογον* verisimilitè sentient, 1. Cor. 15:51.

VI. III. *Solacium* adversus illud Aristotelicum *φοβερῶν φοβερότατον*, quod omnibus mortis terroribus pij opponere tutissimè possunt, est quod sciant Mortem esse januam sive transitum ad vitam, Joh. 5:24. & dulcissimum somnum, Marc. 5:39. In specie autem facit maximè ad consolandum, piarum animarum commigratio ad Dominum, & corporum futura Resurrectio ad gloriam. Itaq; quia omnis sapientum vita, secundum *Platonem*, *Meditatio Mortis* est, *debemus & nos premeditari, quod aliquando futuri sumus*, ait Hieron. ad Heliod. Proindè lugendi quidem mortui sunt, sed moderatè, Eccl. 38:16. Joh. 11:35. 1. Thef. 4:13.

VII. Animæ igitur hominum naturâ immortales, piorum quidem illicò ad Dominum concédunt, ut in sinu Abrahæ, liberatæ à vitæ prioris Molestijs quiescant, non dormiendo, sed svavitatem cœlestem percipiendo, expectantes in manu Dei gloriosam corporum resurrectionem, & plenam aternæ beatitudinis fruitionem, Eccles. 12:7. Sap. 3:1. Luc. 16:22. 25. Matth. 10:

28. c. 22. 32. Impiorum verò animæ sive incredulorum, sunt in loco tormenti, expectantes ibi cum terrore & cruciatu ignominiosam corporis resurrectionem, & absolutum æternæ damnationis sensum, Luc. 16: 23. 28.

VIII. Immortalitatem animæ haud parum quoq; commendat *Imago Dei*, ad quam creata est. Unde B. *Augustinus* Lib. de Ess. Div. ait: *Anima hominis ideò ad imaginem Dei facta esse perhibetur, quia spiritualis creatura est, invisibilis, & incorporea atq; immortalis; non de substantiâ Dei originem trahens, sicut Manichæi & Priscillianistæ heretici falsè opinati sunt, sed ex nihilo à Deo creata.*

IX. Resurget autem die ultimo, non corpus seorsim, sed integer homo animâ & corpore constans, id què in genere, ob *α. Dei Misericordiam*, seu causam *προφηγεμένην*, qui suos Electos verè, solidè ac perfectè felices reddere decrevit: *Nunc enim ex parte cognoscimus &c.* 1. Cor. 13. 9. 10. G. Nyss. L. de fato c. 4. ait: *Resurrectio mortuorum semel futura est, secundum divinæ voluntatis potentiam β. Dei Iustitiam*, seu causam *προκαταρκτικήν*, juxta illud: *justum est apud Deum &c.* 2. Thess. 1: 6. *Chrysost. hom. 44. inc. 5. Iob. Quomodo aliàs justitia Dei servaretur, tot malis in felicitate, tot bonis in miseriâ vitam degentibus.* Cujus tanta vis rationis est, ut ea ipsarum etiam saniorum Gentium animis impressa fuerit, adeò ut *Poëta* varios confinxerint judices, *Minoem, Radamanthum, Æacum &c.*

X. Resurrectionem mortuorum Græci *ἀνάστασις*, quasi *alteram stationem*, Hebræi *Thechiath Hammethim*. h. e. vivificationem mortuorum vocant: Salvator ipse *παλιγγενεσίαν* seu novam quandam Nativitatem nuncupat, Matth. 19: 28. Quia in priore nativitate, creatus fuit homo ex animâ & corpore compositus; in Re-

resurrectione verò non novum corpus & nova anima creabitur; sed duntaxat reparabitur.

XI. *Est verò Resurrectio Mortuorum Actio Dei, quâ omnium hominum defunctorum corpora, suis denuò adunita animabus, vivificabuntur & extremo sistentur judicio; ut credentes aternam vitam hereditariò accipiant: Increduli verò aternis inferni flammis adjudicentur, Exod. 3: 6. Matth. 22: 32. Marc. 12. 26. Luc. 20: 37. Job. 19: 25. Esa. 26: 19. Ezech. 37: 12. Dan. 12: 2. Joh. 5: 28: c. 6: 40. c. 11: 25. Matth. 25: 34. 41: 46. Chrysostomus in Ep. ad Thef. sic eam definit: Est divina virtutis opus, quo per Christum carnem nostram suscitabit, eamq; anima iterum conjunctam, unâ cum ipsâ immortalitate donabit, Conf. Damasc. l. 4. de O. F. c. 28. & Theophyl. l. 1. adv. Autolyc.*

XII. I. *Autor resurrectionis nostræ est tota S. S. Trinitas, Deus Pater, Joh. 5: 21. Filius, Joh. 6: 40. Et Spiritus S. Rom. 8: 11. Fundamentum autem Resurrectionis nostræ est Gloriosa resurrectio Filij Dei, Domini & Liberatoris nostri Jesu Christi, qui vivificatus in sepulchro, descendit ad inferos seu locum tormenti, 1. Pet. 3: 18, 19. Ibidemq; triumphavit de peccato, inferno & diabolo; resurgens verò à mortuis de morte & toto Regno tenebrarum victoriam suam hominibus, & se Filium Dei potentèr demonstravit, Rom. 1: 4. adeoq; omnibus fide ad se confugientibus, lætissimam resurrectionem ad vitam beatam & immortalem meruit. Ideoq; Apostolus, 1. Cor. 15: 13. seqq. Resurrectionem Christi multis gravissimis argumentis confirmat concluditq; : Si Christus resurrexit, & nos resurgemus. Chrysost. Hom. 44. in c. 6. Joh. Christus primogenitus dicitur ex mortuis: quod si resurrectio non est, quomodo primogenitus esset mortuorum, cum nemo post illum resurgeret?*

XIII. *ἡ ἀνάστασις* igitur Resurrectionis est cœna Eucharistica. Quo argumento etiam utitur Irenæus L. 4. c. 34: *Quemadmodum, ait, qui est à terrâ panis &c. Ita corpora nostra percipientia Eucharistiam, jam non sunt corruptibilia, spem resurrectionis habentia.* Quò pertinent devotæ preces juxta illud Chrysoft. in c. 6. Joh. *Nemo rectè viventium Resurrectioni diffidit, sed quotidie precantur, sanctam illam vocem referentes: Adveniat Regnum tuum!*

XIV. II. *Materia*, seu potius subjectum Resurrectionis sunt omnes homines, qui ab initio mundi usq; ad ejus finem mortui, & vel in cadaver, vel pulverem redacti fuerunt: omnes enim illi resurgent cum corporibus suis, sive boni sive mali, justi vel injusti fuerint, Matth. 25: 32. Joh. 5: 28. Act. 24: 15. Juxta Ecclesiæ confessionem symbolicam: *Credo Resurrectionem carnis.* Qui verò vivi deprehendentur in Adventu Filij Dei, cum mortuis resuscitatis repentè in novum statum à priori longissimè diversum transferentur, juxta illud 1 Cor. 15: 51. conf. Cyrill. l. 4. in Iob. c. 12. *Universum genus humanum quod in mortem cecidit, ad vitam revertetur.*

XV. III. *Forma*, Modus & ordo Resurrectionis hic erit: Ipse Dei & hominis Filius, Dominus & Salvator noster Jesus Christus in die novissimo apparebit, & se in humanâ naturâ à nobis assumptâ visibiliter conspiciendum exhibebit, in nubibus cœli, cum Majestate & gloriâ magnâ, præcedente tonitruo vehementi, seu tubâ Archangeli, & voce Filij Dei, quam Mortui in sepulchris audientes cum corporibus suis in momento resurgent, atq; à sanctis angelis colligentur. Vivi verò reperti in ictu oculi immortalitatem induent, & simul cum mortuis resuscitatis rapientur ad tribunal justiciæ, Matth.

13: 30. 39. 41. c. 25: 32. Joh. 5: 27. 28. 29. 1. Cor. 15: 51. seqq.
1. Thef. 4: 14: 15. 16. 17. 2. Tim. 4: 8.

XVI. *Modus* aliàs accuratè loquendo, si quoad singulas circumstantias nos lateat; non tamen propterea Resurrectio ipsa est neganda, juxta illud *Augustin.* Lib. 20. de civ. Dei c. 20: Resurrectionem quidem mortuorum futuram esse oportet, si Christiani esse volumus, ut credamus: sed non ideò inanis est Fides nostra, si *quemadmodum* futura sit, comprehendere non valeamus.

XVII. IV. *Finis* seu terminus Resurrectionis est, ut singuli accipiant juxta opera sua, nempe peccatores persequetur malum, & justis retribuentur bona, Prov. 13: 21. Joh. 5: 29. Apoc. 20: 13. 2. Thef. 1: 6. 7. Quocirca *August. de doct. Christ.* l. 1. c. 12. ait, *Impij resurgent ad pœnas inestimabiles: Pij autem ad vitam æternam.*

XVIII. V. *Affectiões* corporum resuscitatorum communes sunt *α. Spiritualitas, β. Incorruptibilitas* inde orta, juxta 1. Cor. 15: 42. quibus addi potest *γ. Statura*, de quâ Aug. Lib. 22. de civ. D. c. 20. ait: *Si contenditur, in eâ quemq; staturâ corporis resurrecturum esse, in quâ defunctus est, non pugnacitèr est resistendum. Gloriâ insuper & virtute coronabuntur corpora clarificata Electorum, d. 1. Conf. Phil. 3: 21.*

XIX. *Nota* igitur adversus *Aristotelem* & alios olim Philosophos, Mundum nequaquam esse æternum: Et si enim ratio humana statuit, hunc cursum naturæ perpetuum fore, viresq; generationum & corruptionum semel ordinatas sine fine duraturas esse: Tamen Ecclesia ex verbo Dei novit hunc Mundum certo tempore conditum, certo etiam tempore cessaturum, & cum omnibus rebus corruptibilibus, qui eo continentur, esse aliquando

confusa

conflagraturum, Ps. 102: 16. Esa. 51: 6. Luc. 21: 33. 1. Pet. 4: 7. 2. Pet. 3: 13.

XX. Temporis verò momentum interituri Mundi Deus nobis esse voluit ignotum, ut assiduè vigilaremus, urgentes cursum pietatis in verà poenitentia, ac militantes bonam Militiam in fide & bonà conscientia, Matth. 24: 36. Marc. 13: 32. Propinquum tamen illi diei tempus haud obscure notum esse voluit Deus O. M. sub finem enim Quartæ Monarchiæ, in quâ nunc vivitur, fore consummationem seculi & judicium universale, disertè Daniel 12: 1. 2. prædixit. Decurtandos quoq; esse dies istos, quos peculiaria signa antecessura sunt, ut his admoniti erigamus capita, scientes appropinquare redemptionem nostram, Luc. 21: 28. evidentissimè vaticinatus & pollicitus est Salvator, Matth. 24: 22. In quo capite varia signa recensentur, quibus paulus addit *ἄστρος ἀσπίαν* seu defectionem à verâ fide, & Revelationem AntiChristi, 1. Tim. 4: 1. 2. Thes. 2: 3. seqq. Quem in Oriente constat esse *Turcarum Mahomet*, ex Dan. 7: 20. c. 8: 9. Apoc. 20: 7. In occidente verò *Pontificem Romanum* cum suis collegis, ex 2. Thes. 2: 3. 2. Pet. 2: 1. seqq. Dan. 12: 1. seqq. Apoc. 14: 8. 9. c. 19: 20. qui Revelatus per lucem Evangelij & spiritu oris Christi perdi inceptus, claritate adventus ejus prorsus abolebitur, & in lacum sulphureum ignis æterni cum omnibus diabolis præcipitabitur, Apoc. 14: 6. 7. 2. Thes. 2: 8. Apoc. 19: 20. c. 20: 15.

XXI. Præter opinionem, & sicut fur in nocte veniet Dominus ad judicium, 1. Thes. 5: 2. & quâ horâ nescimus, Matth. 24: 42. Tota Mundi machina qualis nunc

nunc est, conflagrabit, atq; quoad substantiam planè interibit, Esa. 65: 17. Pl. 102: 27. Matth. 24: 35. 2. Pet. 3: 13.

XXII. Et tunc demum fore judicium Universale longè certissimum est, in quo pijs præmia æterna, impijs verò infinitæ pœnæ adjudicabuntur. Ecce veniet Dominus cum S. Millibus suis, ut faciat judicium &c. Ep. Jud. v. 14. Conf. Pl. 9: 7. 8. Eccl. 12: 14. Esa. 66: 15. Rom. 2. 5. c. 14: 10. 2. Cor. 5: 10.

XXIII. *Iudex vivorum & Mortuorum* erit Dei & hominis Filius, verax, justus & καρδιωγνώσης, Joh. 5: 22. Act. 10: 42. c. 17: 31. 2. Tim. 4: 1. Cui assidebunt omnes sancti, non potestate quidem judiciali, sed testificatione ministeriali, Luc. 22: 30. Joh. 12: 48. 1. Cor. 6: 2. Sap. 3: 8. c. 5: 1.

XXIV. *Norma* sine προσωποληψία observanda, disertè exprimitur, Joh. 3: 16. Sententia verò definitiva, huic fundamentali normæ nisi, pronunciata est à iudice Christo, Matth. 25: 34. *Venite benedicti patris mei* &c. *Discedite à me maledicti* &c. v. 41. Hinc ait in Pl. 2. B. *Athanasius: judicij dies, vel beatitudinis retributio est aterna, vel pœna.*

XXV. Abeant *Cbilista* omnes, *Turca*, *Judæi*, *Anabaptista*, & his palpum facientes *Calvini*, fingentes Christi Regnum in his terris per 1000. annos duraturum post resurrectionem, & alij fanatici atq; εμπαικται, contempribilè de Ext. judicio loquentes.

Tantum de his.

Dne Petre Brunnere;

Popularis & Amice multis no-
minibus colende.

EXercitijs Academicis animum dum excolis, Sibaritarum certè, quorum Symbolum hoc erat, Nemo nostrum frugi esto: detestabilem morem non imitaris: illis enim luxus & mollities placuit; Te verò honesta studia, quæ publicè respondendo egregiè hæc vice prodis, oblectant: Illi mero noctes dièsquè se obruunt, eoque graves dum ructitant, screant tussiantq; Tu assiduitatem in literis summam commilitonibus tuis ostendis: ignavia sub Vexillo illi dum delitescunt; Tu hostes homini literato insensissimos, ignorantiam & malitiam forti animo propellis! Dispari proinde labori par nequaquam sperandum premium: illorum namq; memoria foedis voluptatibus dum immoritur; Tibi decus & honorem virtus parabit aeternum. Meliori certè pacto, quàm hoc à mortalitate nomen tuum non vindicabis: perge proinde quò coepisti, pluribusq; speciminibus nomen tuum illustra, quo Te ut ab educatione pium, ita ab industriâ literatum, Experienciâ verò sapientem quàm primum habeamus. Vale.

Dabam Aboz 24 April.
Anno 1664.

T. S.
PETRUS PLATINUS
Smol:â Svecus.